

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Teatrikunsti õppekava

Tanel Ting

MINU ELU KUNSTIS

Lõputöö

Juhendaja: Holger Rajavee, MA

Kaitsmisele lubatud .....

Viljandi 2017

<u>1 SISSEJUHATUS</u>	3
<u>1 ESIMENE KURSUS (2013/2014 õp. - a.)</u>	4
1.1 Minu tee teatrikunsti.....	4
1.1.1 Sisseastumiskatsed.....	5
1.1.2 Eksmatrikuleerimine ja uus algus.....	8
1.2 Esimene semester. 2013 Sügis/Talv.....	8
1.2.1 Esimene erialaeksam ja lavastus.....	12
1.3 Teine semester. 2014 Kevad/Suvi.....	13
1.3.1 Lavastused.....	15
<u>2 TEINE KURSUS (2014/2015 õp. - a.)</u>	17
2.1 Esimene semester. 2014 Sügis/Talv.....	17
2.1.1 Erialaeksamid.....	19
2.1.2 Lavastused.....	20
2.2 Teine semester. 2015 Kevad.....	21
2.2.1 Lavastused.....	24
2.3 Õpetamise roll. 2015 Suvi.....	25
<u>3 KOLMAS KURSUS (2015/2016 õp. - a.)</u>	27
3.1 Esimene semester. 2015 Sügis/Talv.....	27
3.1.1 Lavastused.....	28
3.2 Teine semester. 2016 Kevad/Suvi.....	28
3.2.1 Lavastused.....	28
<u>4 NELJAS KURSUS (2016/2017 õp. - a.)</u>	31
4.1 Esimene semester. 2016 Sügis/Talv.....	31
4.1.1 Lavastused.....	34
4.2 Teine semester. 2017 Kevad.....	35
4.2.1 Lavastused.....	36
<u>KOKKUVÕTE</u>	38
<u>KASUTATUD KIRJANDUS</u>	39
<u>SUMMARY</u>	40

1 SISSEJUHATUS

Järgnev kirjutus on minu kokkuvõtte viimasest neljast aastast Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikunstis. Siin on kirjas minu kogemused, õppimised, eksimused, läbielamised ja mõtted, mis on tekkinud nende nelja aasta jooksul.

Miks ma hakkasin näitlejaks õppima, on omaette uurimistööd vajav arutlus, kuid ennast kõrvalt kõik need aastad tundma õppides, olen aru saanud, et mul on vaja aktiivset ja loomingulist tööd. Tööd, kus ma saan suhelda, mõelda ja midagi muuta. Eelkõige ongi suur soov maailmas midagi paremaks muuta - kasvõi ühe inimese jaoks.

Näitlemise erialale jõudsin ma alles pärast pikka rännakut ja otsimist. Jõudsin õppida ühe aasta kultuuriakadeemias tantsukunsti ja aasta huvijuhtimist ning käia aasta Austraalias seiklemas. Usun, et kõik need seiklused ja proovimised olid vajalikud, et jõuda sellele erialale. Jõuda arusaamiseni, et minu koht on laval.

Ma olen alati näitlejaid imetlenud, kuid teatrikool on mõned mõtted ja arvamused peapeale pööranud. Kui ma kunagi kadestasin ja imetlesin näitlejaid, siis nüüd on see asendunud kaastundega ja kohati tahaks küsida „Miks?“. Mitte, et kõik on negatiivseks muutunud, aga mingisugune naiivsus noortes näitlejahakalistes on häirima hakanud. Miks üldse tahta õppida seda eriala?

Need neli aastat on olnud ühed kirevamad, vastuolulisemad ja keerulisemad aastad minu noores elus. Nüüd ma proovingi analüüsida, sõnadega üles märkida need mõtted ja arutleda erialapäeviku sissekandeid lugedes. Pole kahtlust, et need aastad on kujundanud minust selle, kes ma olen praegu. Inimene, kes suudab maailma näha laiemalt ja selgemalt.

1 ESIMENE KURSUS (2013/2014 õp. - a.)

1.1 Minu tee teatrikunsti

Mäletan, kui lõpetasin gümnaasiumi, ütles minu kooliteatri juhendaja, et ma pean ennast rohkem usaldama ja endale rohkem väljakutseid püstitama. Pärast lõpetamist ei unustanud ma neid soovitusi. Iseseisev elu tantsukunsti õppides, üksinda reisimine Austraalias ja huvijuhi eriala on olnud suured õpetajad ja enesearendajad minu läbitud teekonnas.

Gümnaasiumis armusin teatrisse, kuna laval avastasin endas midagi uut, mis tõi naeratus näole. Enne teatrit olin justkui üks hall plekk hallil pintsakul. Muutus toimus lavalaudadel. Ma hakkasin ennast analüüsima ja leidsin ennast. Pärast gümnaasiumi, Viljandis tantsu õppides, sain aru, et olen õiges kohas. Paraku sain vigastuse, mis sundis tantsust pausi pidama. Otsustasin minna reisima ja leida see miski, mis on kaduma läinud.

Tagasi tulles läksin huvijuhtimist õppima. Tegelikult mulle meeldis õppida tantsu, aga hakkasin tundma, et tants on pigem minu jaoks teraapia ehk tants on vahend, mille kaudu saan põgeneda hetkeks reaalsusest. Seega tahtsin, et see jääks minu hobiks. Sellel hetkel olin arvamusel, et minust ei saa näitlejat. Huvijuhi eriala tundus mõistlik valik, kuna üks minu soovidest on anda tulevikus midagi noortele, õpetada neile midagi. Kuid kohe õppimise alguses tundsin puudust enda proovilepanemisest. Ma ei olnud rahul. Oli jäänud tupikusse. Kuna tantsukunstiga olid üldained tehtud ja sain need huvijuhi erialasse üle kanda, siis oli mul palju vaba aega ja nii otsustasin jaanuaris liituda noorte-ja lasteteatritrupi REKY-ga. Taaskord leidsin tee lavale ja ma nautisin seda meeletult. Mäletan ühte korda kui olime läinud Tartu Vanemuise väiksesse majja. Ma seisin laval ja vaatasin tühja saali. Panime just lava üles. Just sellel hetkel tundsin, et see on koht, kus ma tahan olla. Just siin tahan saavutada oma elus midagi. Tahan olla laval. See tunne kätte taaskord saadud otsustasin proovida näitleja eriala.

1.1.1 Sisseastumiskatsed

Mõtted enne katseid: „Tunne on nagu roniks mööda võluubadest taeva sirgunud taime, mille kasv on olnud käänuline ja keeruline. Mitte teades, mis mind seal ees ootab, kas kuldmune hauduv hani või üks kummaliselt pahatahtlik hiiglane...Taaskord ma naudin seda rännakut, mis on alanud ammu, aga nüüd jälle mäletan selle erilisust. Rännakut sinna pilvepiiri poole – lähemale, et näha, mis mind ikka ootamas on... „(10.06.13)

Kolmandat korda eriala vahetada on kummaline ja loob veidra iseloomustuse inimesest. Läksin näitlejaks proovima, et saada vastus küsimusele - „Kas minus on see miski, see säraküünal?“ nagu Kalju Komissarov ikka ütles.

Oli 11. juuli 2013 ehk neljapäev ja kell hakkas saama 12. Tundsin kuidas närv hakkas kogunema. Olin Saaremaal 2 nädalat mõtteid kogunud, et olla valmis. Luuletused, proosad, laul kordusid peas. Suutsin rahuneda kui juba kutsuti boxi. Loeti nimed ette. Juba oli hetk, kus olid rivis järgmised enesetõestajad. Sisimas ütlesin endale – tõuse ja näita oma sära! Näita, et sa suudad! Jõudsin oma nime öelda kui juba hakkasid kostuma: "Ma tean sind!", "Kas sa õppisid tantsu?", "Nüüd õpid huvijuhti?", "Järgmine aasta uus eriala?", "Kas sõjaväes käidud?", "Kas teed Ö ja Õ tähel vahet?". Tundsin, kuidas olin murtud ja et see ei saagi teoks. Aga ma ei tahtnud alla vanduda, kuigi mõttes oli juba fraas – kõik, siit ma kaugemale ei jõua! Lõpuks, kui olin esitanud oma luuletuse, proosa ja laulu öeldi mulle aitäh ja suunasin oma tagumiku tagasi enda tekitatud higisele ringile boxi põrandal. Segadus ja mõtete üleküllus hõivasid minu vaese pea. Pärast pikka päeva mustas kastis, oli ebamugavad pingid väsitanud keha ja lootuse kaotanud vaim järgnes. Kui kõlas edasipääsenute nimekirjast minu nimi valdas vaimu ennenägematu energia.

Ülesanded järgmiseks päevaks olid etüüdid. Aga etüüdid polnud ainuke mure. Nimelt oli vaja kirjutada ka essee teemaga "Miks teater?". Kirjutasin kuidas teater on mind mõjutanud ja minu teele sattunud. Pärast küll kahetsesin, et olin natuke liiga aus, aga siis sain aru, et tegelikult oli just hea. Aususes peitub kummaline võlu. Pärast pliiatsi kulutamist ja ajusageduste kruttimist, andsin sujuvalt oma valmis saanud kirjandusteose üle ja jäin ootama edasist. Teadmatutes istumine kivikõval kivipõrandal pani minu tuharalihased

lähima üht kohutavat teekonda. Mõtterännakud, mis kiikusid "ma ei saa sisse" ja "ma saan sisse" kõrguste vahel ning närvikõditav vajadus teada saada mis toimub.

Pärast 7 tunnist praadimist sain teada, et olen edasi saanud. Kergendus, mis muutus hetkega ringitormavaks ja infoküllaseks kaoseks. Pärast edasipääsenute teatamist hakkasid lavastajad läbisegi inimesi endale tirima. Kui tegutsemine pihta hakkas jõudis kõigile kohale, et aega on kohutavalt vähe. Suur koolitundja nagu ma olen, juhatasin kõik tantsusaalidesse, kuna seal hea peeglitega proovi teha. Nii ma asusin esimese lavastajaga, Helenaga, proove tegema. Huvitav ja mõnus kogemus. Vägev oli näha kuidas ta suutis nii kiiresti ja loovalt mõelda. Arusaadavalt pani kõik paika ja saime mõlemad lavastused suhteliselt kiiresti tehtud. Kuid kell sai 22 ja kool suleti. Teiseks õnnetuks sattus Ringo. Kuna teadsin, et lossimägedes on hea rahulik mõtiskleda, suundusime sinna – kahjuks unustasin, et tegu oli neljapäevaga ja seal oli ka teisi inimesi ettevalmistusi tegemas. Pärast paari tundi sai esimene lavastus tehtud, aga teine ootas tegemist. Kuid siis läks külmaks ja pimedaks. Kell 00.00 on Viljandis komme tuled kenasti ära kustutada. Suundusime minu koju edasi arutama. Korter rahvast täis rääkisime ja rääkisime ning pärast mõnusaid tee joominguid ja kohvitamist kukkus kell 2. Inimesed koju ja magama. Hommikul 8 kooli harjutama ja proove tegema. Tormamisest ühest kohast teise oli seda väärt, sest kella kümnest olid lavastused nii head kui oli aeg lubanud need teha. Ettenäitamised möödusid naeru ja hea emotsiooni saatel. Kuid see oli alles päeva algus. Mõte kiskus pärast lavastusi ühe vana gümnaasiumi aegse vaenlase juurde nimega Kuuper. Üllatav oli aga see kuidas ta mind tervitas. Jooksmine oli mõnus ja pingeid maandav. Füüsilised võimed olid näidatud ning ees ootasid järgmised proovilepanekud, nimelt Nukuteatri esindajate poolt valmismõeldud ülesanded ja laulmine. Nukuteatri ülesanded olid lõbusad ja huvitavad, aga laulmisega on mul oma teema, sest kunagi sai muusikaõpetajale lauldud sain vastuseks, et ära pigem sina laulmisega tegele. Kuid ma ei tahtnud ega taha seda endale tunnistada ja selle suhtumisega läksin ma esimest korda ka laulma professionaalsele muusikainimesele. Alustades sellest, et Peeter Konovalov ja Garmen Tabor olid rõõmsameelsed ja sõbralikud, mis viis minu närvi suhteliselt kiirest kaugele, aga kui kätte jõudis laulmise hetk, olin ma taaskordselt natuke ärevil. Kui alustasin oma hädise häälega laulmist peatas Konovalov mind ja ütles, et ole nagu sõdur ja just sellel hetkel üllatusin ma totaalselt. Ma poleks uskunud, et minust võib tulla nii palju võimsamat häält. Konovalov ütles, et ära seda tunnet

unusta ega pelga laulda. Kõike on võimalik parandada, isegi laulma on võimalik õppida, mis andis mulle jõudu ja positiivset tunnustust. Taaskord oli kätte jõudnud hetk, kus keegi peab lahkuma. Kui laupäeva hommikul tõustes tunnistasin endale, et kui ma täna edasi ei saa pean olema ikkagi uhke, et olen nii kaugemale jõudnud ja ennast ületanud, siis õhtul oli juba teine suhtumine, sest pärast nii pikka ja väsitavat päeva tundsin, et ma tahan saada edasi, et ma väärin seda ja ma olen andnud endast väga palju, et lõpuni minna. Kummalisel kombel see nii läkski. Väsinult rõõmustades oli võimalus oma keha koju lohistada suhteliselt vara võrreldes eelmise päevaga. Viimaseks päevaks oli vaja ainult üks nukuteatri etüüd teha ja seegi oli pigem lõbus ja huvitav kui väsitav. Ülesanne edukalt sooritatud ootas ees kolme tunnine füüsiline liikumistund, mida ma nautisin iga ihuliikmega. Suureks üllatuseks avastasin, et minu kordinatsioon on roostetama hakanud, aga natuke õli ja harjutamist ning varsti jälle nagu uus. Päeva viimaseks katsumuseks olid improülesaded, mida juba eelmisel päeval sai korra proovitud. Olla tühi õhupall, kes rändab läbi ühe uskumatu seikluse või kuidas reageerid kui ukse taga on Jeesus. Siis oli see lõbus, aga viimase päeva improülesaded olid natuke teise maiguga. Pärast paari tundi ootamist kutsuti kõik eesti poisid sisse ja rivistati üles. Tunne oli kummaline ja segadusest tulvil õhk valitses rivis seisjaid. Vaikus ja uurivad silmad vaatasid meid. Keegi meist ei teadnud kuidas seista - kas tuleb ennast näidata parimast küljest? Siis aga kostusid nimed, kes pidid lahkuma. Mina olin nende seas ja ruumist välja astudes ei teadnud kas see oli nüüd hea või halb.

Kätte jõudiski viimane sirge. Tunne oli nagu käiks seda sirget teed kõrbes, kus viirastusena venib teekond üha pikemaks ja pikemaks. Paika sai pandud järjestus. Olin 25 seast vist kümnes, kes pääses otsust kuulama. Inimesed tulid ruumist välja rõõmustades ja elevil või hoopis vastupidiste emotsioonidega. Mina ja kõik need, kes veel sisse polnud saanud tormasid ringi nagu sipelgad. Istusin boxi ukse juurde. Põlved kõvertatuna ja pea põlvedele asetatuna. Sulgesin silmad ja kujutlesin pilte, kuidas tulen välja silmad vesised ja rõõmust karjudes. Siis aga kohe ennast raputades ja öeldes endale veel ei tohi nii mõelda. Mõte rändas teise nurka, et kui ma ei saa sisse. Elu läheb edasi! Lõpetan huvijuhi ja olen uhke, et jõudsin siin nii kaugemale. Tõusin ja käed katkusid juukseid. Silmis peegeldunud pilk ja sammud, mis käisid ringi nagu otsiks teed kuhugi, aga kuhu? Istun, tõusen, istun, laman, tõusen ja kätte jõudis minu hetk. Käed värisesid, jalad tudisesid, süda puperdas, silmad

ekslesid, pea oli mõtetest tühi. Istusin ja vaatasin neid emotsioonituid nägusi, millest ei saanud mitte midagi välja lugeda. Hetkeline vaikus ja algas vestlus. "Kuidas ennast tunned pärast neid päevi?", "Miks sa siin oled?", "Kas vahetad järgmine aasta jälle eriala?", "Miks teater?", "Kuidas katsed on olnud?", "Kuidas teised katsetajad on meeldinud?". Olin rahulik ja vastasin läbimõeldult ja ausalt. Hakkasin lausetest, mida mulle öeldi, välja noppima märke, et kahjuks ei ole minu aeg näitlejaks saada. Kuid äkitselt kõlas Jaanika Juhansoniga suust: "Tere tulemast!". Elevus ja rõõm valdas hinge ja keha. Olin ekstaasis ja kallistused kulusid tõesti marjaks ära. Olin saavutanud miskit, mille üle saan uhke olla. Tean, et see on algus, aga vahest on alustamine üks suurimaid samme. (Ting 07.2013, Päevik)

1.1.2 Eksmatrikuleerimine ja uus algus

Eksmatrikuleerimine omal soovil 23.07. 2013. Lõpuks tuli see teade. Huvijuhiga eriala jäi sellega nüüd seljataha. Nüüd saan rahuliku südamega suve edasi nautida, sest tean, et sügisest algab minu elus uus peatükk teatrikunstis erialal. Peatükk, kus ma hakkan ennast voolima ja kujundama. Aeg, mis on täis eneseületusi ja arenemist. Eriala, mida olen imetlenud ja mille õpilasi olen austanud ja kadestanud. Annan endast parima, et olla selle võimaluse vääriline! (Ting 07.2013, Päevik)

1.2 Esimene semester. 2013 Sügis/Talv

Kolmandat korda esimest korda alustada ülikooli teed. Keeruline on lause, aga ilus oli algus. Esimesel nädalal oli kõik nagu tekstiraamatust: sissejuhatavad tunnid, mida kuulnud nii mitu korda, et tekivad hetked, kus parandan loengu läbiviijat. Kohe esimesel nädalal oli meil ka võimalus minna Draama festivalile, kus sai hea sissejuhatuse teatrikunstis. Etendused olid sünged ja tõsised, elulised ja valulised, energilised ja tantsulised, naljakad ja nukrad, isu tekitavad ja janu kustutavad. (Ting 09.2013, Päevik)

Esimene erialatund oli kartust täis, sest katsetel oli Kalju väga otsekohene ja karm. Tundsin pinget, et ma ei ole valmis selleks tunniks. Õnneks oli üllatus positiivne. Rahulik

ja sõbralik oli sissejuhatav tund, kuid esimeses päevas oli üllatavalt palju, mida ma endast teada sain. Ülesanne kus vaadata õuna ja kujutada ette, et saad sellega kellegi ellu äratada mõjus kummaliselt. Ma tundsin seda tahet loota, et see päriselt nii oleks. Kurbus, saamatus, segadus valdasid keha ja tundeid. Kummaline oli see, et ma ei suutnud sinna sisse minna nagu oleks kartnud avada seda ust ja pelgasin teada saada, mis mind ees võib oodata.

Tegelikult oli seda arvata, et algus on raske, kuid mul oli usk ja lootus, et raskuste ületamised on aja küsimus ja tuleb vaid tööd teha ja harjutada. Üks asi veel, mida ma teada sain oli teadmine, et pean enda vastu aus olema. Tuleb rääkida kui on muresi ja tuleb arutleda ja mõelda. Usun, et minu esimene eriala ülesanne ebaõnnestus, kuna ei suutnud põhjalikult mõista sisu, aga kõike seda me õpimegi tegema, tuleb olla avatud kriitikale ja tuleb julgeda eksida ja oma vitsad kätte saada. (Ting 09.2013, Päevik)

Esimene nädal möödus harjumisega. Palju uut nii ainete kui ka kursuse tundma õppimine. Teisel nädalal algasid ka füüsilised tunnid. Näiteks leidsin erialapäevaikust kirjelduse, kuidas ma õppisin tegema kukerpalli, millesse oli ka peidetud kõik muud uued ained. *Astun pika sammu ette. Kõverdan jala ja panen põlve maha. Minu esimene teine nädal koolis on läbitud. Mõttes taaskordne tuttav samm osutus sootuks tehnilisemaks ja üllatusterohkeks. Jättes teise jala sirutatult taha, asetan enda ette maha käed - õlgade laiuselt. Kõik jäsemed on maa pinnale toodud ja võib öelda, et mind on reaalsusega maha surutud. Ei mitte vastu tahtmist, vaid suusõnalise lubadusega tunda raskust ja tõelisust. Saanud tunda ülesannete ohulisust ja iga detaili õpetlikku tähendust. Keeran maha asetatud põlve ees oleva käe näpud suunaga teise käe poole. Eksimine on inimlik, kuid vigadest tuleb õppida – üles märkida ja meelde jätta. Asetan pööratud käe õla sama käe ette. Keeran peopesa taeva. Laulmine, ajalugu, häälitsemine, improviseerimine, etüüdid, kordinatsioon ja akrobaatika. Avatus kõigele uuele. Liigutan pea maha asetatud põlve suunas ja tahan teha põlvele musi. Sooritan ilma tõuketa rullumise tuues jalad sirgelt kaasa. Emotsioonide kõikumise ja enda juurte kohta uute faktide teada saamine, mis avasid silmi mind ümbritsevate inimeste kohta. Raske on uskuda kui imeilusad hinged on minu ümber, kellega saan koos olla. Asetan alguses maha asetatud põlvega jala kõverdatult ette ja teise jala viin niiöelda rätsepisteks. Viimane peatus enne soorituse lõpetamist. Tunnen, et olen juba praegu palju õppinud ja nii mõndagi enda kohta*

avastanud. Vahest ei mõista keegi miks inimene on nagu ta on, aga kui ta oskab naeratada siis pole muud vaja. "A day without laughter is a day wasted" Charlie Chaplin. Sooritan püsti tõusu ilma käte abita. Olen püsti ja näen tulevikku. Õppida, õppida, õppida ja loomulikult sõpradega naerda! Nii õppisingi tegema kukerpalli. (Ting 09.2013, Päevik)

Teise nädala lõpuks olin erialapäevikusse väikese eneseanalüüsi teinud. Näiteks täheldasin, et pärast kahte nädalat, et ettevalmistatud ülesannete ettenäitamine oli minule raskem, sest pabistasin detailide pärast, kuid analüüsi lõppu olen kirjutanud lootusriikka enesekiituse, et minust võib veel asja saada, sest tundsin, et olen ensekindlam ja tahan saada parimaks. Selleks pole vaja muud kui õppida, teha, eksida ja õppida. Tahe olla kvaliteetne ja mitmekülgne. (Ting 09.2013, Päevik)

Septembri lõpu poole olen kirjutanud eneseanalüüsi natuke sügavamatest teemadest. Nimelt oli Kaljuga erialatund, kus kursusega istusime ringis Ugala keldris ja lugesime ette välja uuritud ja kirjapandud faktid enda päritolu kohta. Kuulates teisi ja nende suguvõsa kohta, avas see minu silmi. Näha teiste tegelikku iseloomu ja hinge. Eriti puudutas ja mõjutas vene poole elulood. Ma sain aru kui valesti ma olen mõistnud päritolu. Kui kord oli minu kätte jõudnud, lugesin ma suht monotoonselt ette enda teksti. Kuna olen surmaga liiga palju kokkupuutunud olen muutunud sellest rääkides suhteliselt ükskõikseks – mitte negatiivselt mõeldes, vaid olen leppinud, et selline on elu. (Ting 09.2013, Päevik) Ja lihtsalt näha kuidas see teisi mõjutas ja kuidas nad elasid minule kaasa ja olid kohal – see oli eriline tunne. Tundsin ennast turvaliselt ja sõprade keskel ja kursusest oli ka minu järgmine iseloomustus erialapäevikus: *Ühel ilusal päeval väikeses imekaunis alevikus kohtusid kord 21 fantastilist olevust. Osad nimetaks neid inimesteks, aga mina arvan, et see on midagi erilisemat. Erilisemat kui värsked vanaema pannkoogid koduse keedisega; ilusamad kui udulooris tõusev päike; vajalikumad kui hommikune unine kohv; toredamad kui karvased sussid... Kursus, kes on alustanud koos rännakut 4 minutiliste peatustega ja raadiosageduste kruttimistega; oma kiiksude ja mõttesähvatustega. On au olla nende keskel ja nende ümber. Olla tunnistajaks teosele, mille kirjutamine võtab aastaid, kuid mille alguse read seisavad juba paberil. (Ting 09.2013, Päevik)*

Septembri lõpuks oli erialaselt toimunud palju. Tekkisid esimesed kõhklused ja kahtlused.

Kahtlus, kas olen õiges kohas, kuid sisestasin endale, et on algus ja mida rohkem teen ja õpin seda rohkem arenen ja muutun paremaks, sest et kuhugi jõuda, pean saama kellekski, kellel on midagi anda. (Ting 10.2013, Päevik) Sest nagu Stanislavski on öelnud: „Tahtke tugevasti, tehke läbi säärane töö, õppige tundma oma loomust, distsiplineerige seda, ja kui teil on annet, siis saab teist suur näitleja.“ (Panso 1965) Olen saanud aru, et minus on olemas töökust ja soovi saada paremaks. Anne on alati selline imelik asi, et seda ise ei taba kunagi ära, aga nagu Ants Lauter oli töökas näitleja, kes ennast üle töötas ja hinnatud näitlejaks arendas, on eeskuju, et kõik on võimalik.

Nii tekkisid esimesed kahtlused ja tõestamised iseendale. Kuid väga kaua ei lasknud kool sellele mõttele istuma jääda, sest meie kursusel oli au teha koostööd Vene teatri ja NUKU teatriga. See tähendas seda, et esimesel 2 aastal igal semestril läksime kursusega kuuks ajaks Tallinna, kus meiega hakkasid tegelema välismaa ja pealinna teatriga seotud inimesed ja pedagoogid. Esimese aasta esimesel semestril, kui me Tallinna läksime kohtusime väga põnevate isikutega, kelleks olid Venemaa teatripedagoogid Aleksandr Stavisskii, Venjamin Filshhtinskii ja Marina Prelešina. Mõned mõtteterad, mida olen erialapäevikusse üles täheldanud alustades Venjamin Filshhtinskii õpetustega. „*Mis on teatris oluline? Näitleja! Näitleja hommik peab algama hea enesetundega ehk nägema esimese asjana midagi ilusat, sest nii on töö protsess kvaliteetne. Kui ei näe ilusat tuleb leida see ilu! Näitleja peab treenima ennast nägema ilu, näitleja peab lavastajat sütitama – mitte vastupidi, kuna töö peab mõlemas olema.*“ Veider on seda nüüd aastaid hiljem lugeda, aga selles peitub üks kummaline äratundmine. Nimelt kuidas ilu nägemine igas päevas sütitab midagi uut sees ja kui mingi päev on kuidagi nukram ei toimu ka süttimist laval. Ja need hetked proovisaalis, kui suudad lavastajat sütida mingi ideega nii, et lavastaja ütleb, et „jaa! Suurepärane! Nii teemegi!“ Siis on sisemine tunne justkui selline, et oleks võitnud lotoga. Filshhtinskii teine mõttetera: „*näitleja peab proovima algusest peale ja pidevalt nii leitakse lahendus ja vastus. Proovimine kasvatab julgust ja enesekindlust. Proovi ja pärast mõtle, sest kui enne mõtled tekitad endale takistusi. Proovi, sest nii võid leida hiilgavaid lahendusi.*“ Jällegi sarnane reaktsioon nüüd aastaid hiljem. Just proovimine ja katsetamine proovides on see, mis viib õige sihtmärgini. Tuleb igas proovis panna uus eesmärk või katsetus, et rikastada ja leida midagi, mis võib luua täiuse. Pärast mitut lavastuses osalemist olen täheldanud, et justnimelt see soovitus on mul vägagi

veres ja mulle meeldib seda rakendada.

Aleksandr Stavisskii tegeles meiega eelkõige esemeteta etüüdide kallal ja aitas leida meis uut inspiratsiooni ja kujutlusvõime allikat. Rikastada meie mängu läbi ülesannete ja etüüdide. Eelkõige oli eesmärgiks rikastada meie, noorte näitlejate, emotsionaalset pagasit. Leida läbi ülesannete ja mängude emotsioone, mida suudaksime salvestada ja kasutada lavastustes – nii et ei peaks igakord kannatama mingi emotsiooni leidmiseks, vaid leida see tervislikumal viisil ehk idee tema sõnadega „*näitleja peab leidma oma töösse isiklikke seoseid (emotsionaalne mälu) näitleja ei saa ainult autori ideid edasi anda, vaid peab ise juurde andma isiklikke kogemusi ja tundeid.*“ (Ting 11.2013, Erialapäevik)

Hääletööd tegi meiega hinnatud Marina Perelešina, kes kuulas meid ja üritas aidata meid leidmaks teed enda tõelise hääleni. Hääletund teadvustas mulle, et ma kõnelen valesti. Perelešina leidis mind kuulates, et mul on kehas mingisugune vahendaja, mis teeb kõnelemise ajal lisatööd. Tol hetkel mõjus sellest teada saamine rängalt ja muserdavalt, kuid mida aeg edasi, seda tänulikumaks ma olen muutunud, et sain teada seda. Nüüd ma juba mõistan, kuidas minu häääl töötab ja mis on minu takistused ja kohad, mis vajaks pingsat tööd.

Esimene Tallinna periood sai mööda ja see oli tõesti uskumatu ja töökas. Kui me Viljandi tagasi kolisime siis algas viimane tõine sirge. Eksamid ja kirjatööd. Kõige olulisem oli esimene erialaeksam.

1.2.1 Esimene erialaeksam ja lavastus

Esimese semestri lõpp oli kiire ja töökas. Tallinnast tagasi Viljandisse tulnud ja oligi jäänud teha veel viimased kirjatööd ning pühenduda täielikult esimestele erialaeksamitele.

Loomulikult oli esimene erialaeksam närvesööv ja veider, kuna ei teadnud täpselt, mida see endast kujutab. Kes on komisjon ja mida nad hindavad. Kuidas tulen toime publiku ees tekstide ja etüüdide esitamisega. Kõik see oli stressi ja pingeid tekitav, aga sain rahuldavalt

hakkama. Mäletan, et pärast eksameid valdasid kõiki kursakaaslasi ülevoolavad tunded ja emotsioonid olid rikkalikud.

Isiklikult ütleksin, et esimese eksami kõige keerulisemaks ülesandeks osutus lavastus. Esimene lavastus, mis kooliajal kaela langes oli Karl Sakritsa lavastus Herman Hesse teose „Flöödiunelm“ põhjal. Vaadates tagantjäreli videot ja lugedes märkmeid tollest hetkest tekib näole muie ja pearaputus. Sügava kunsti ja tunnetuse tagaajamine ning lihtsate asjade keeruliseks tegemine olid peamised veidrused tollest perioodist. Tohtu kannatamine laval ja läbielamine. Keeruline on sõnastada, miks oli esimene lavastus nii morbiidne ja täis tohtut valu. Kas oli tegu suure kunsti otsimisega või lihtsalt olime liiga noored ja rohelised, et ei taibanud kõige elementaarsemaid reegleid, et kuidas mängida. Igatahes oli teatrikooli sissejuhatav aeg väga kirev ja töökas. Esimene semester sai läbi ja pärast emotsioonide virr-varri võib väita, et saab vist rahule jääda.

1.3 Teine semester. 2014 Kevad/Suvi

Teisel semestril algas tõsisem töö. Kuna esimesel semestril läks põhirõhk sõnatutele etüüdidele ja lavalise loomulikkuse leidmisele, siis teisel semestril algas tekstidega töö. Kaljuga tegelesime Hamleti analüüsiga ja Hamleti teksti esitamine oli vaja teha akrobaatiliselt. Mis oli keeruline kombinatsioon füüsilise liikumise ja hääle tööga. Lisaks hakkas meiega tegelema Marika Palm ja Adeele Sepp, kes töid oma noorusliku nägemise ja teistsuguse õpetamismeetodi. Tegelesime kaasaegsemate teatriharjutustega ja lõpuks toime eksamil lavale „Kõrboja peremehe“ Viljandi Lossimägedes. Lisaks Hamletile ja Kõrbojale võtsin endale ka ülesandeks tuua lavale Mati Undi „Good-bye, Baby“ teosest katkendi, mis oli vabatahtlik ülesanne Kalju poolt. Minu jaoks osutus too töö põnevaks ja arendavaks. Oli esimene kogemus iseseisvalt tegeleda põhjalikult tekstiga ja toime tulla laval ilma paarilise toeta.

Kuid alustame algusest. Hamleti analüüs oli keeruline ja lisaks kursusel kahe inimese lahkumisele oli periood väga raske nii füüsiliselt kui vaimselt. Hamleti analüüsi kohta olen erialapäevikusse kirjutanud: „*Hamleti analüüs – kuidas näidendit lugeda, kuidas*

lavastada, sihid, tähendused. Kuidas olla iseenda jaoks lavastaja, kuidas teha endaga tööd ja seda võimeline analüüsima. Kuidas alustada tegemist. Et olla huvitav partner lavastajale – panna lavastaja proovile, pakkuda ideid. Püüdelda, et olla loominguline partner kõigile, et tekiks sünergia – ideaal!“ (Ting 03.2014, Erialapäevik) Vist ei tohi karta väita, et „Hamlet“ on üks geniaalsemaid tekste, mis kirjutatud lavalaudadele. Selles sõnamäng, mängulised stseenid, emotsioonilised dialoogid ja sügavad monoloogid. Imeline oli Kaljuga arutleda ja analüüsida põhjalikult igat lauset ja igat tegelast. See justkui andis minule minust endast mingisuguse pildi. Ma sain aru, et ei saa veel mitte millestki midagi aru, sest ei ole piisavalt ennast harinud raamatute ja erinevate kultuurvaldkondadega. „Hamleti“ analüüs oli justkui algus arusaamiseks, mis on teater ja kes on näitleja. Igatahes oli too periood, kui me istusime laua taga, et lugeda, üks arendavamaid ja rikastavamaid perioode esimesest aastast.

Kooli õppetöös toimus semestri keskel paus ja meie kursus rändas taas üheks kuuks Tallinna. Seekord oli meiega tegelema tulnud nukumeister Neville Tranter Hollandist, nuku Zenoga. Minu jaoks oli tegu tõesti imelise meistriklassiga. See kuidas ta õpetas, et nukul peab olema kontakt publikuga kogu aeg, et siis töötab võlu ja kui olulised on detailid nukukunstis – alates nuku silmades peituvast elust või kuidas nukule tuleb anda aega, et leida nuku kehakeel. Nukukunstis juhtub kõik siin ja praegu. Tegelikult selles peituski minu jaoks äratundmine näitlemisega. Nukukunstis on lihtsalt tehnika võimendunud nukule.

Kuu möödus ja tööd tegime palju. Sai käia palju teatris ja tutvuda pealinna kultuurieluga. Lõpuks jõudis aeg nii kaugele, et oli vaja tagasi Viljandi sõita. Erialaeksamid ootasid. Enne eksamiperioodi olen kirjutanud jällegi erialapäevikusse arutluse teatrist. *Teater? Mis ta minu jaoks on? Ta ei ole süsteem, nähtus, meelelahutus, riigiasutus, kultuur... jah formaalselt on ta seda kõike, aga minu jaoks on ta rohkem nagu elu peegel. Väga originaalne! Ega ma üritagi – Kalju on öelnud, et teatri lavalauad on näinud kõike! Aga see kuidas sina tehtut uuesti teed vot see on SEE!* Eks tegelikult olin ma jõudnud arusaamani või tegelikult ma teadsin seda juba alguses, et näitlemine on midagi mis on justkui kinnisidee, sest ega selles nüüd finantsiline heaolu just ei peitu. Ja kui palju ma näitlemisega maailma paremaks muudan oli samuti küsitav. Ameerika näitleja Spencer

Tracy on öelnud tabavalt, et näitleja töö pole süsteemi seisukohalt sugugi tähtis. Torulukksepa töö on oluline. (Tsitaatide kogumik) Kuid arusaam, et otseselt ma ei tea, mida ma tegema tulevikus hakkan või kuhu ma 5 aasta pärast olen jõudnud ei muuda seda sügavamalt eesmärki. Teha seda mis mulle meeldib ja minna sellega lõpuni. Küll elu siis näitab, mis edasi saab.

1.3.1 Lavastused

Teise semestri lõpus tuli välja kursavenna Ringo Ramuli lavastus Mehis Heinsaare teose „Liblikmees“ ainetel. Lavastuses oli mul keeruline osa kanda. Nimelt oli minu õlgadele asetatud kandev roll Anselm ehk Liblikmees. Muidugi oli rolli tegemine ja leidmine ülipõnev protsess, aga võin öelda, et siiani minu suurimaks probleemiks, oli just kannatava tegelase mängimine, sest on tahtmine näitlejana kannatama hakata, aga nii muutub roll liiga väsitavaks ja tervik laguneb. Kuid tõesti protsess oli huvitav, sest õppisin ennast paremini tunda. Seda tänu sellele, et aastaga oli juba toimunud arusaam, mis eriala üldse õpin. *Avastasin Ringo lavastuse proovis „Liblikmees“ ennast kõrvalt vaatamas, kuidas ma hetkega lülitusin proovi, kuidas olen laval, kuidas mõtlen tegelasena – isegi suudlus tundub teise maitsega. Ma pole tohutu lugeja või andekuse musternäidis, aga näen, et töö ja tahtega olen võimeline midagi korda saatma. Mul on teejuhid, mul on kasvatus, mul on tugi, mul on südametunnistus, hing ja siht. Siht muuta ja teha midagi märkimisväärset. Ma näen, et olen arenenud. Ma lepin enda vigadega. Ma olen huvitatud teatrist, inimestest. Ma olen huvitatud endast – ma tahan endast veel teada saada, katsetada ja nautida. Kalju rangus paneb tööle, kasvatab nooruse lollust välja, kuid paneb loovuse proovile!* (Ting 05.2014, Päevik)

Esimese aasta lõpus, 2014. aasta suvel, oli 11. lennu esimene lavastus professionaalses teatris. Meid ootas ees kursusega NUKU suvelavastus „Kaptan Granti lapsed“ Tallinna Lennusadamas, mida lavastas Vahur Keller. Üsna prooviprotsessi alguses avastasin, et võõras linnas elades on tunne väga üksik, kuid olin õnnelik, et saan tegeleda teatriga. Päevikust leidsin tollest perioodis ülevaate. *Eraelu juurde tulles olen avastanud ennast üksindusest. Eks teater seda kohati teegi, et röövides kogu aja ja energia siis vabal päeval*

või hetkel avastad ennast üksi ja tunne on kohati päris kummaline. Sõbrad tulevad ja lähevad, inimesed vahetuvad – uued tutvused ja vanad mälestused, aga see kuramuse mina on ikka ja alati kaasas, nii et on hea, kui sellega harjub. Mõtted tulevikust ja plaanidest, mida hakata järgmisel aastal koolis katsetama ja proovima. Tuleb panna käed realistlikult tööle ja luua suhteid nii uusi kui soojendada vanu. Kahetsused jäävad ega kustu, aga vahest mõistad aastaid hiljem valesi käike, mida võib olla on võimalus isegi parandada. (Ting 06.2014, Päevik)

Tulles aga „Kapten Granti laste“ etenduse juurde siis olen täheldanud erialapäevikusse ka sellest perioodist analüüsi. *Pärast seitsmendat etendust mõistsin, et suudan olla rahuldavalt professionaalne. Mulle meeldib, et olen leidnud endas tööka suhtumise. Enne igat lavale minekut ja karakterit keskendun häälele ja olekule; seedin läbi reeglid laval orgaanilisele olekule, sest olen aru saanud publiku pealt, et kui mängin või lollitan siis kaob võlu ja illusioon. Olen täheldanud, et mind ärritab, kui keegi ei võta oma tööd tõsiselt, vaid üritab teha nalja eelkõige iseendale – minu jaoks on see väga nukker, kuna lõhub illusiooni – inimene tuleb vaatama ühte põnevat seiklust, kuid kogu kogemuse rikub üks halb nali. (Ting 08.2014, Päevik)*

Kokkuvõttes oli lavastus „Kapten Granti lapsed“ hea sissejuhatus näitleja igapäevaellu. Olla taustajõud, kuid samas näha kõrvalt töö tegemist professionaalses teatris andis mulle mõtteainet ja mõistmise, kus ma tegelikult olen. Selle teadmisega astusin ma sügisesse.

2 TEINE KURSUS (2014/2015 õp. - a.)

2.1 Esimene semester. 2014 Sügis/Talv

Teine aasta algas uue hooga. Ei osanud väga midagi sellest muud oodata kui samasugust tööd ja higi. Olime suvel Kapten Granti etenduste kõrval teinud proove kursuse esimese luulekavaga. Nimelt tegime Juhan Liivi ja Anna Haava sünnipäeva puhul kava, millega käisime Draama festivalil.

Kooli alguses hakkasin ma aru saama, et minuga on midagi valesti. Olles mõtleja ja inimene kellele meeldib analüüsida elu keerdkäike ja sündmusi, olin jõudnud ristteele. Paar kuud tagasi hakkasin täheldama muutust endast. Nimelt ei suutnud ma enam jääda liigest mõtlemisest ükskõikseks. Mul hakkasid ilmnema pidevad tujude muutused ja emotsioonid vahetusid sama tihti kui öö ja päev. Alguses arvasin, et olen koolist endale kaela tirinud stressi ja sellest on tingitud vaashoitus ja teistest eemaldumine. Mõtlesin, et vajan lihtsalt paari päeva puhkust. Need päevad ma ka sain, aga pärast seda hakkas kõik pigem allamäge liikuma. Selleks mäeks oli minu hingeline suund, mis liikus pimedasse ruumi, kus enam ei näe vastuseid. Seda tundes sain aru, et pigem on mul vaja puhkuse asemel keskenduda koolile ja teatrile. Ja mingi hetk oligi jälle kõik korras. Tundsin ennast hästi ja tegemist oli palju. Ma nautisin tegutsemist ja katsetamist, kuid kui sügisel kool hakkas ja suvine teatriprojekt läbi sai, kadus ka igapäevane teatriga tegutsemine – tuli jälle päev, kus ei pidanud teatrile mõtlema ja nagu välk lendas kõik negatiivne mulle sülle tagasi. Hakkasin ennast analüüsima ja kõrvalt jälgima. Avastasin nähud, mis võivad viitada depressioonile. Olin eemaldunud sõpradest, lõhkusin sõprussuhted kergekäeliselt ja mõtlemata, saavutused ja tegemised ei pakkunud enam sellist rõõmu ja naudingut, peas olid tiirelnud negatiivsed ja pahad mõtted ning valmidus jätta kool sinnapaika ja põgeneda. Kui minu poole pöördusid kaks inimest, kes tähendasid öelda, et olen kaalust liialt alla võtnud tekkis minus veel tugevam mure enda pärast. Haripunkt tuli siis kui minu poole pöördus Garmen Tabor, kes küsis minu käest kas minuga on kõik korras. Alguses ei saanud ma temast aru ja nagu korralik eestlane vastasin talle puhtast südamest: "mul on kõik hästi". Siis aga mainis ta sõna depressioon - seda sõna kuuldes teise inimese suust vallandusid minu silmades

veekraanid ja südame rütmika tõusis väga kõrgeks. Oma paarkümmend minutit ei suutnud ma rahuneda ja ma olin väga ärritunud, et miks ma ei suuda rahuneda. Peas tiirlesid mõtted kõigest halvast, mis minu elus on juhtunud, aga ükski mineviku sündmus ei olnud selle hetke põhjuseks. Võtsin kätte ja otsustasin sellest rääkida ühele heale sõbrale. Ta soovitas pöörduda professionaalse abi poole. Meeleolu muutus natuke paremaks, sest olin saanud enda muredest rääkida ja samas oli koolis jällegi töökam aeg nii et polnud aega enda peale mõelda ja seega suutsin kainelt mõelda ja teadsin, et minus pole ikkagi kõik korras. Sain nõustaja kontakti.

Inimene, keda ma ei teadnud teadis minust lõpuks peaaegu kõike. Enda tühjaks rääkimisel ja vastata küsimustele, mida ma kunagi mõelnudki polnud, jõudsin arusaamisele, et minevik on ikkagi ankur jalaküljes. Tundub, et poisipõnnina kogetud isa kaotamine jälitab mind siiani ja paneb mind kartma. Olen endale võtnud liiga suure koorma, et ma pean täitma isa soovid ja vaated minule ning lähedastest kinni hoidmine on teinud mind nii ettevaatlikuks, et pigem ma väldin uusi suhteid, et mitte kaotada inimest enda juurest. Seda kõike võib öelda depressiooni alge kohta. Õnneks mina ei põe sügavat depressiooni, kuid kui ma poleks võtnud kätte ja sellega tegelema hakanud, oleks ma varsti nii tumedas augus, et kõik minu ümber varsti põrmu vajuks.

Tänu näitlemise erialale suudan sellest rääkida. Eelkõige on olnud teater mulle see teraapia, mis aitab mul ennast lahata ja näha ning anda julgust enda vigadega tegelemiseks. Nii olen ka aru saanud, et depressioon on haigus ja sellega tuleb tegeleda, mitte lasta süveneda. Nii ka minu teekond enda purunenud hinge juppide ühendamisel jätkub. (Ting 10.2014, Päevik) Eks teater ongi selline, kus peab endaga palju tegelema ja mineviku sünged ununenud küljed tulevad taas päevalgele. Õnneks leidsin abi ja alustasin enda elu rööbastele seadmist.

Erialaselt tegelesime Tšehhovi „Kajakaga“, mis minu jaoks oli kõige arendavam ja kihvtim protsess selle nelja aasta jooksul. See kuidas me „Kajaka“ stseenide näitamise lahendasime ja üleüldine protsess oli väga nauditav. See oli periood, kui Kalju tervis oli hea ja ta sai meiega tegelda põhjalikumalt. Õnneks sellel semestril ei olnud meil rohkem materjali eksamiteks peale lavastuste ja seega oli „Kajaka“ materjaliga töötamine tõeline lust.

Lisaks käis meiega tegelemas Inglismaalt Rene Baker, kes tutvustas meile jällegi nukukunsti ühte haru. Rene Baker õpetussõnad: „Et nukust aru saada on hea kui olla ise nukukunstnik ehk teadvustada endale häälega mõtted igale tegevusele/nähtusele ja ütle kuidas, mis tunde see tekitab nii saab selle ülesande viia nuku pähe ehk nukukunstnik hakkab elama ja ülesandeid tegema ise.“ (Ting, Erialapäevik) Füüsilise arengu poole pealt käis meiega tegelemas Vladimir Granov, kellega täiendasime Hellar Bergmanniga õpitud akrobaatilisi teadmisi, mida õppisime esimesel aastal. Nii oligi meie õppeperiood jällegi jõudnud lõpusirgele. Ees ootasid eksamid.

2.1.1 Erialaeksamid

Seekord ma ei keskenduks mitte eksamitele, vaid tundele, mis mind valdas pärast eksameid. Nimelt pärast eksameid valdas mind väga suur pettumus haridussüsteemis ja üleüldises hindamises. Ma olin vihane, sest ma tundsin, et kogu minu töö oli väärtusetu. Ma olen aru saanud, et hindeid ei tasu tõsiselt võtta, aga mille kuradi pärast neid siis üldse pannakse. Andke hindele mingi tähendus. Kas tõesti on minu viga "Ö" – täht või et keegi töötab liiga palju ja öeldakse tööta vähem või kritiseeritakse, kui võiks hoopis tähele panna suurt sammu arengus. Kas tõesti ei saa öelda muud peale lause: „Tee karakter laiema pinsliga, aga muidu oli hea!“ Kui kõige kehvem hinne on B ja parim A, siis kas tõesti polegi muid hindeid. Kahe tähe panemisega juhtub see, et on ainult hea ja halb. Ja see on rusuv! Kui ma teen tööd ja ei õigusta ennast, vaid otseselt sellele pühendumise pärast olen kaotanud hetki oma elust, mida kunagi tagasi ei saa ning siis öeldakse, et sa pole vist tööd teinud. Siis tekibki küsimus, kas see on ikka see töö, mida tahan tulevikus teha. Ma ei suuda taluda seda, et pean õppima ülikoolis asju pähe, et teha eksam ära. Kas tõesti on elu selleks, et ma istuks arvuti taga ja kirjutaks mingit esseed kokku, et saada aine arvestatud? Kas poleks olulisem teha ise midagi tähtsat ja olulist nagu tegid need kellest ma esseed kirjutatan? Kas ei võiks töid kirjutada enda ideedest ja mõtetest, millega midagi muuta? Miks me oleme ajaloo nii kuradima kinni? Elu muutub ja ajalugu on möödunud aeg. Kuus meest, kes tegid 70ndatel Suitsu-õhtu, kus publik nuttis ja karjus kaasa siis miks me peame sellest kirjutama kui võiks ise midagi sellist teha. Miks ei anta võimalust istuda öö läbi

üleval ja rääkida elufilosoofiast ja luua kunsti, millel on tähtsust? Miks ma pean andma endast laval kõik ja see ei lähe õppejõududele korda? Kas selleks ma õpingi, et saada elu karmidust teada – ma tean seda niigi! (Ting 01.2015, Päevik)

2.1.2 Lavastused

Teise kursuse esimene lavastustöö sündis tegelikult juba enne teise aasta algust suvel. Nimelt saime kursusega ülesandeks kursa lavastajate juhendamisel luua lavastus Juhan Liivi ja Anna Haava luuletustest. Miks? Sest tegu oli Juhan Liivi ja Anna Haava juubeli sünniaastaga. Nii me alustasime individuaalselt Liivi ja Haava luuletustega tutvuma ja igäiks valis välja mõlema luuletaja loomingust 5 luuletust. Kui kõigi lemmikud olid ühte patta pandud selgitasime mõlemast 10 ja nii alustasime nende ühildamisega üheks lavastuseks. Meile ei antud piire ja seega oli vaja leida mingi ühine tee. Jagasime terviku kolmeks osaks ehk iga lavastaja kursusel sai ühe bloki enda lavastada. Tulemuseks kujunes liikumislavastus helide, häälte ja muusika saatel. Võin öelda, et tegu oli esimese kursust ühendava lavastusega, kus oli üks eesmärk ja kõik oli meie endi teha.

Teise aasta üks märkimisväärsemaid lavastusi minu jaoks oli Oleg Titovi lastelavastus „Hiired on hiired“. Kursuse esimene lavastus professionaalses teatris, kus mängisime ainult meie 11. lennu tudengid. Minu jaoks on selle lavastuse prooviprotsess ja mängimine selle 4 aasta üks olulisemaid arenguetappe. Oleg Titovi käe all olen ma palju arenenud. Seda nii näitlejana, kui üldse inimesena. Minu esimene kokkupuude oli Olegiga juba tantsukunsti aegadel ja mäletan siiani seda hirmu, mis mul tema ees oli ja kuidas ma kartsin hommikul kell 8 balleti tundi minna. Kuid nüüd kõik need aastad hiljem ja koos tehtud tööd on mulle peale kasvatanud kihi, mis on paks ning täis austust ja sõprust Olegi vastu, kes on minule sõber, õpetaja ja eeskuju. Ja lisaks kõigele oli au mängida veel vanas Ugala majas, mis ei olnud remonti näinud, seega saab kunagi rääkida, kuidas olen saanud mängida vanal Ugala laval.

Kuid samas ei olnud „Hiired on hiired“ lavastusega teise aasta esimene kursus läbi. Nimelt oli vaja ka erialased lavastused ära teha. Seekord olin suutnud ennast meelitada kahte

lavastusse. Dajana Zagorskaja lavastus „Õnnistatud“ Slawomir Mrożeki „Lesed“ ainetel ja Karl Sakritsa lavastus Enn Vetemaa teose „Illuminatsioonid keravälgule ja 9 näitlejale (pauguga lõpus)“ ainetel.

Dajana Zagorskaja lavastus „Õnnistatud“ oli kindlasti üks meeldejäävamaid lavastusi. Seda eelkõige Dajana enda pärast. Võin väita, et tema oli isiklikult minu jaoks kursuse kõige sobivam lavastaja, kellega mul tekkis huvitav klapp. Tema stiil sobis ja sobib ka praegu kõige paremini. Ta lähtub väga palju just näitlejast ja aitab leida mängulist lähenemist näitlejal, kuid alati tervikut silmas pidades.

Karl Sakritsa lavastus „Illuminatsioonid keravälgule ja 9 näitlejale (pauguga lõpus)“ paraku jäi minu jaoks poolikuks, kuna ajaliselt ei suutnud luua piisavat tervikut. Põnev oli muidugi Karli katsetus selles lavastuses. Alustades lavakujundusest ja tegelikult ka tekstist, mis ei olnud just kõige lihtsam. Kuid minule alati meeldib kui julgetakse katsetada ja eksimine on eriti koolis väga vajalik kogemus, et areneda ja õppida.

2.2 Teine semester. 2015 Kevad

Kevade semester algas suurte kõhkluste ja kahtlustega. Seekord oligi tõsiselt kerkinud esile küsimus koolist äraminemises. Minu jaoks pole kunagi teater esimene olnud elus, kuid koolis eeldatakse, et on. Kuid mulle meeldib pigem Katharine Hepburni jaotus, mis on tegelikult tähtis „Tähtis on elu. Jalutuskäigud, kodu, perekond. Sünd, valu ja rõõm. Näitlemine on vaid kreemikoogi ootamine. Muud midagi.“ (Tsitaatide kogumik)

Teine semester oli tõesti keeruline. Olin pettunud nii eelmistes eksamites kui üleüldises süsteemis. Ja nüüd algas teine semester teadmise, et eksamid on 2 kuud varasemaks tõstetud, aga erialaste kohustuste maht jäi ikkagi samaks ehk oli vaja teha kogu töö 2 kuuga. See tähendas tootmist mitte kunsti tegemist. Tundsin, et kvaliteet kannatab ja et nii ei ole võimalik õppida. Seega sellest perioodist ka üks eriliselt kiruv ja vinguv kirjutis pealkirjaga „Kool ei ole elu!“:

Koolist tüdinenult vaatan otsivalt ringi ja mõtisklen.
Kas kõik see mis praegu kirun ei ole takistus eluteel?
Kuid kuidas ületada takistus, kui ei tea, mis on õige, mis vale?
Nii ma käin koolis ja vaatan kuidas nooruse eluaasta päevad surevad kooli seinte vahel.
Miks ütlen nii otse, teades, et vastus oleks sellele „mine siis ära.“
Inimesed ei kuula enam üksteist ja teatri lava on see, kus pannakse inimesed üksteist kuulama.
Jah, minu - Taneli - elu on tuksis, seismas ja tähtsusetu,
aga teater on tõesti elust “parem”.
Kahju, et ma pettun teatris üha enam ja enam.
Meenutades vanu aegu,
saan aru, et see teater, millesse minu süda armus,
on surnud...
Aga miks siis ikkagi seda jama ajada?
Võib olla lootusega, et keegi peab juu olema see, kes muudaks rajad jälle nähtavaks ja oleks tõeline maailmaparandaja. (Ting 03.2015, Päevik)

Üha rohkem hakkas mind häirima, et mille nimel inimesed näitlejaks püüdlevad. Inimesed veedavad öid koolis tehes proove. Kodus käivad magamas oma viite tundi, töötavad kuue erineva asja kallal muutes neid ideaalseks, kirjutavad uneaega veel vähemaks, sest meie kallis maailm on jõudnud kohta, kus inimesed ei suhtle enam omavahel ja igaüks arvab, et ühel tudengil pole mitte midagi muud teha kui ainult tema antud ülesandeid. Ja siis tehakse kuri nägu pähe, et miks ei täitnud ülesannet. Me töötame ja rabame, aga võib olla hakkaks suhtlema ja saaks aru, mis on tegelikult oluline ja mis mitte ning kuidas kõik muutuks olulisemaks ja ei kaoks õppimisest huvi. Me ei ole masinad, vaid noored loomeinimesed!

Võib olla oli tol perioodil minus väga suur kikk kõike muuta, aga koolis pettumine ja eraelu segadus viis mind lausa üleüldise loodud süsteemi vastu võitlema. Ebaprofessionaalsus, reetmine, laiskus, põgenemine, halb õpilane, jonnakus, jäärapäisus, solvamine, teistel elu keeruliseks tegemine, alt vedamine, tõbras, jobu, sitapea, ego, isekas – sain kõik need tegevused ja omadused ära proovida – näitleja emostioonide pagas sai täis uusi tundeid kui suvine heinaküün. Õnn hakkab endast, sest kui elad teistele ja teed teiste

järgi siis ei tule midagi. Tuleb teha iseendale, sest südamega tehtud läheb korda kõigile. Nii ma lõhuksin ette söödetud süsteemi ja isekalt puhkasin, et taas leida energiat arenemiseks. See tõi kaasa suure segaduse ja arusaamatuste jada. Kalju riidels minuga ja kõik hakkas selle käitumise ja teiste altvedamise tõttu kokku varisema, aga lõpuks oli see üks minu kõige põnevamaid ja olulisemaid kogemusi.

Kes mind ei mõista ja ütlevad, et teatrikool ongi selline ja kui ei meeldi mine ära. Tahaksin enda käitumise põhjenduseks visata õhku paar küsimust. Kelle pealt me saame inspiratsiooni tegemaks teatrit? Kas kooli BlackBox annab inimeste mõistmist paremini kui külapoe tagune joodikute allee? Kas süsteemi ja üksteise kirumine on lahendus? Kas õised proovid ja ööbimised koolis on selleks, et teha eksamikis valmis väike etteaste, mis päev hiljem unustuse hõlma vajuks või kas öine töötamine mitte ei peaks tähendama seda, et ma teen midagi sellist, mis ei lubagi magada, mis läheb korda mitte ainult iseendale? Kas tõesti on kvantiteet muutunud olulisemaks kui kvaliteet? Kas tõesti on oluline käia loengus allkirja pärast ja seal loengus teha teise loengu ülesandeid?

Mind vaevavad need küsimused, aga ma tean, et ma olen selles üksi, sest aus olla ei ole alati optimistlik ellu vaatamine. Laused "jõuame veel", "see on elu", "see on teater", "see ongi teatrikool" ei köida ega veena mind, sest ükski reegel ei ole loodud püsima igaveseks, kui on olemas võimalus muuta midagi paremaks. Üks tark mees on öelnud: „Kõik süsteemid on ümberlükatavad – välja arvatud füüsika seadused!“, aga ka juba see on küsitav. Kummalised on need hetked, kui ma teen suu lahti, arvates, et minu seljataga on samamoodi arvajad ja kui tekib vaidlus olen ma jäänud üksi. Pärast tunnen, et ma olingi jobu, et avaldasin oma arvamust. On väide, et "pole olemas lolle küsimusi" on minu meelest aegunud, sest üha enam on näha, et "iga küsimus on loll, sest sa pead kõike teadma". Paljud käivad loodud süsteemi rada ja tunnevad seal ennast mugavalt. See ei ole rumalus, vaid tark tegu, aga mis juhtuks kui sütitada kõigis väike seiklushimuline maailmamuuaja – mis siis juhtuks? Mina tahaks töötada vastu süsteemile, sest olen liialt mugavaks seal muutunud, aga niikaua kuni mul pole kaasamõtletjat, kes võitleks minuga koos – olen ma üksi ja igati vihatud ning küsivate pilkude ausammas.(Ting 03.2015, Päevik)

Tulles nüüd eriala ja semestri juurde üldiselt, mis pole mulle paraku üldse meeldinud, pean alustama, et semester oli tehtud liiga lühikeseks ja eksamid olid tõstetud suvelt aprilli. Semester läks veel halvemaks, kui pidin 2 nädalat haigena kodus istuma ja ei saanud proove teha – kõik sai tehtud, aga kvaliteedi saamiseks oleks vaja olnud veel vähemalt ühte kuud tööd.

Aga mitte lõpetada teist semestrit negatiivsete toonidega, siis tooks välja mõned positiivsed küljed sellest perioodist. Esiteks kindlasti oli Tallinnas huvitav kokkupuude Evelin Jõgiste ja kehapiimi tundidega. Tõesti suurepärase kehaline haridus ja katsetused. Olen alati hinnanud kehalise väljendusega seotud tunde. Minu esimeseks armastuseks on ikka olnud tantsimine ja seega igasugune haridus, mis on seotud kehalise väljendusega on mulle alati meelepärane. Lisaks oli minu jaoks isiklikult väga hariv ettevõtmine ning katsetuse alla dituleeritav Maksim Gorki tekstist „Põhjas“ tõlgendus kursavennaga. Nimelt Karliga võtsime eksamil esitada vajava ülesande väga omapärase sihiga. Mitte teha traditsiooniliselt, vaid teha seda enda jaoks põnevalt. Kuna aega oli eksamiteks vähe siis teadsime et kvaliteeti püüdma hakata on mõtetu ja leidsime, et midagi võita sellest ülesandest peame katsetama ja riskima. Nii võtsime Gorki teksti – ühe dialoogi ja lahendasime selle sama dialoogi 4 erineva steenina. Erinevad žanrid ja lahendused. Mina jäin sellega väga rahule, kuigi see jäi vaatjale segaseks. Aga on vaja seda endale takistusi ja eksimusi, millele hiljem järgi vaadata ja siis muiata. Sest nagu Maksim Gorki on öelnud: „Ärge kartke naerda enese üle, sest enesekriitika on niisama hädavajalik kui enese peseminegi.“ (tsitaatide kogumik)

2.2.1 Lavastused

Teise aasta lõpus suvel ootas 11. lennu eesti poolt ees lavastus Rakveres. Jaanus Rohumaa hakkas lavastama „Maailma parim küla“. Kus mängis suurem osa Rakvere teatri turpist. Meie kanda jäid väiksemad rollid, kuid tervikus olime võrdväärselt olulised. Sellel perioodil vajab minu näitlejahing väljakutset ja uut tõuget ning ma lootsin, et see lavastus on see võimalus. Tundsin, et vajan võimalust tegutseda. Mulle ei meeldi istuda paigal ja oodata. Just seepärast meeldib mulle tantsida. Ma tahan liikuda ja näha ja tunda ja

puudutada. Ainult nii saab minu sisemine tunne rahuldatud. Ja kõik need ootused olid mul sellele suvele pandud.

Jaanus Rohumaaga oli tõesti suur au koostööd teha. Väga intelligentne ja hea õpetaja. Ta alustas meiega juba Tallinnas väikese loenguga ja rääkis, mida ta täpsemalt meist ootab. Eriala päevikust lugedes näen neid tarkuseteri, mida tegelikult olen endale omastanud. Näiteks kui on vaja karakterit luua siis mina, kui selle rolli mängija, ei tohi kunagi hinnata seda rolli. Minu jaoks on ta alati hea tegelane, isegi kui ta on loo seisukohast halb. Ja see tegelane peab alati teadma faktide tõepärasust või kas need on valed. Tegelasel peab olema pealisülesanne ja peab teadma mida ta tahab! Isegi kui ta on teenija või koristaja laval, kes käib seal vaid korraks. Ja loomulikult minu üks lemmikuid tarkuseteri Jaanuselt: „Pinge – kui sa seda ise ei loo, siis ta ei teki!“

(Ting 05.2015, Erialapäevik)

„Maailma parim küla“ oli tõesti üks päästerõngas. Tundsin lootust ja uut võimalust saada näitlejaks. Tundsin, et tahan ikkagi edasi pingutada. Tõesti see lavastus andis lootust, sest ma sain seal võimaluse ennast proovile panna ja näha suuremat pilti teatrist. Sellest perioodist jäi meelde üks mõtterännak. *„Mõtlemine on jõud! Olen mõelnud, et pole võimalik õnnelikuks mõelda, aga väga hea võrdlus. Laps õpib kõndima. Ta mõtleb ja harjutab. Mõttes harjutab käimist. Siis miks ei saaks ka õnnelikku olekut mõelda ja harjutada, et see muutub sinu loomulikus osaks.“* (Ting 05.2015, Päevik)

2.3 Õpetamise roll. 2015 Suvi

Arvan, et võin väita, et pärast Maailma parima küla mängimist algas minus mingi uus etapp. Tundsin, et on lootust ja et kõik hakkab sujuma. Suvel oli võimalus katsetada ka esimest korda elus õpetamise ametit. Üheks erilisemaks hetkeks oli kindlasti Ranna kooliteatrite suvelaager, kus ise olin 8 aastat tagasi õpilane. Eriala päeviku kirjutis: *Ranna.. mis maa see on? 6 aastat tagasi sattus Saaremaalt startinud buss koos teatrit armastavate noortega teele Peipsi äärde, et seal kogeda näitlemise telgitaguseid. Nüüd 6 aastat hiljem sattusin sinna õpetajana. Täitsa esimene kogemus olla õpetaja. Mida mul õpetada?*

Lähenesin ülesandele puhtalt enda pealt ja valisin harjutused, mis on mulle korda läinud. Suurelt läksin riskimise peale, sest ma ei teadnud, mis mind ees ootama hakkab. Kuid tundub, et minu üks missioonidest - anda midagi noortele - õnnestus. Mulle oleks piisanud ühest, aga neid oli mitu, kes tänasid mind... See tunne, kui oled andnud inimesele midagi, mis talle korda läheb... kirjeldamatu. Taaskord sain tunda seda tunnet mille pärast ma teatrit teen – parandada maailma. Ja noored on see ravi, mis aitab mul selle teoks teha. Oli imeline ja maagiline kogemus! (Ting 07.2015, Päevik)

Kuid kõige toredam oli selle suve juures see, et mul oli võimalik veel tegeleda noortega. Seekord oli nädal aega vaja sisustada tantsijate tegevust. Töötada noorte tantsijatega, kus kõige suurem vanus on 17 ja noorem 7. Juhtub üks kummaline kooslus. Lihtne ja kindlasti lõbusam oleks nendega ainult tantsuga tegeleda, aga nüüd oli neil võimalus rääkida ja öelda, mis neile muret teeb ja mis oleksid lahendused. Mina ei jõudnud arvamusefestivalile, vaid arutlesime siin Karepal nende 70 noore tantsuneiuiga ja selle nädalaga nägin ja kuulsin nii mõndagi huvitavat, mis pani mind väga sügavalt mõtlema. Sügav kummardus Helen Solovjevile, kelle kõrval õppisin oma teises laagris õppejõuna palju ja kes on aidanud mul avastada endas lavastaja poolt. (Ting 08.2015, Päevik)

Suve lõpuks ja enne uue õppeaasta algust olin leidnud endas uue hingamise ja uut inspiratsiooni. Näitleja tee ei ole kerge ja ma ütlen ausalt ma ei ole siiani veel täielikult endale lahti mõtestanud miks ma seda endale teen – ainuke kena põhjus on "süda tahab". See ei ole kerge, aga nagu ajalugu näitab on meil olnud imelisi näitlejaid, kuid alati saab paremini. Võib olla tõesti ei ole vaja uuesti jalgratast leiutada, aga seda saab arendada! Nii saab arendada ka näitlemise eriala – arvamus, mis on kujunenud minu isikliku tunnete kaudu, mille olen endale ammutanud enda toas inimkonna mõtete toel aknast välja vaadates tänavale pisaraid valades endale öelnud valjusti välja kui õine täiskuu tähtede keskel minu kiilakat pealage on paitamas ja ma tunnen ennast nii üksi. Ma ei ole lugenud teatriga seotud kirjandust väga palju – sest ma tean, et ma lihtsalt ei mõista seda! Milleks lugeda, kui sa ei mõista mida sa loed! Aga nüüd ma olen leidnud tee teatri ja näitleja uue kihi juurde. Ja nüüd ma mõistan Tšehhovit paremini! Eriti kui ta ütles: "Näitleja, kes otsib inspiratsiooni allikat viinast, ei koge kunagi tõelist inspiratsiooni." (Ting 08.2015, Päevik)

3 KOLMAS KURSUS (2015/2016 õp. - a.)

3.1 Esimene semester. 2015 Sügis/Talv

Bertolt Brecht: „Teater, kus naerda ei saa, on naeruväärne.“(Tsitaatide kogumik) Nii ma olingi ringiga tagasi eelmise õppeaasta lõpus. Suvel küll leidsin uut motivatsiooni ja teotahet, aga kooli algus ja esimene nädal näitas, et ma ei ole rahul. Kõhklused jõudsid uuesti tagasi. *Olen jõudnud ikkagi kohta, kus valikud minu teel on pannud mind mõtlema. Õppides eriala, mis on paljude unistus ja samas on tõesti näitleja eriala väga eriline. Usun, et seal kasvavad väga eneseteadlikud inimesed. Aga mind ei köida see enam nii väga. Üha enam saan aru, et oleksin tahtnud ikkagi tantsijaks saada. Tants on midagi erilisemat. Näitlemine on tore, aga selles on kaduma läinud midagi. Ei tea kas see on ettekujutus või lihtsalt pettumine. Inimesele on ikka antud võimalus unistada, et küll see eriala on maagiline. Eelmine aasta oli minu jaoks väga keeruline ja tõeline proovilepanek. Aga kas see peaks oleme selline? Kannatada ja kiskuda ennast katki sisemiselt. See võib tugevamaks teha, aga kui võtta seda ilusat mõtet, et elada igat päeva kui viimast, siis selle järgi ma ütleks, et inimene peaks iga päev õnnelik olema ehk milleks on vaja kannatada? Minu mõtestamises on näitleja inimhinge avaja ja võimalus tuua inimesteni hinge üllatuslikud avarused. Kuid näitleja tehnika ja koolitus viib tihti selleni, et tuleb kannatada ja läbielada. Milleks seda? Koolis olles olen hakanud kartma seda, et 2 aasta pärast jääb lõpeb kool ja sellega ka näitlemine minu jaoks. (Ting 10.2015, Päevik)*

Eks kunstniku elu vist peabki olema keeruline. Kunstnik näeb elus tihti pigem keerukusi ja raskusi või ebaõiglust, aga just see on alge loomaks midagi suurt. Tehniliselt võin ma näitlejana õppida kõik tehnikad, aga sellest üks jääb väheks! Peab olema ka midagi suuremat. Mingi sisemine tahe ja säde. „Tehnika võib mõnikord lämmatada inspiratsioonisädeme keskpärasel kunstnikul, kuid paneb selle sädeme täie jõuga lõõmama, kui tegemist on tõelise meistriga.“ (Tsitaatide kogumik)

3.1.1 Lavastused

Kolmanda aasta kindlasti minu kõige olulisem töö ja kogemus näitlejana oli „Väike Pii ja kiigelaud“. Kadri Lepp ja Martin Mill lavastus Timo Parvela raamatu „Väike Pii ja kiigelaud“ ainetel oli Ugala etendus, kus asusin esimest korda tegema tükki, kus ei ole ühtegi kursakaaslast, vaid Ugala professionaalsed näitlejad. Vapustav oli koostööd teha Janek Vadiga. Tõesti imeline lavapartner ja uskumatult heas vormis näitleja. Mäletan siiani, kuidas Janek ütles mulle tunnustavaid sõnu. Need on siiani minuga kaasas.

Kadri ja Martiniga koostööd teha oli justkui uue ukse avamine. Olla pidevalt fookuses ja pidevalt pakkuda ja vedada tervest lasteetendust oli väljakutse. Kuid kogemus on siiani kirjeldamatu väärtusega. Esiteks lastele mängimine on alati kõige keerulisem, sest laps on väga aus ja ütleb saalis valjusti kui tal on igav. Aga teine pätkel oli lavastuses ka see, et pidin ise 7 aastast poissi mängima. See muutis ja tõi esile minu ammuse vea – tihti hakkasin laval kannatama ja muutsin rolli morbiitseks. Õnneks suutsid Kadri ja Martin seda võimalikult palju välja juurida.

3.2 Teine semester. 2016 Kevad/Suvi

Esimene semester oli läbi saanud ja üllatusena oli see läinud vägagi edukalt. Alustasin monokaga, et see kevade lõpus välja tuua ja selle tegemine oli läinud üle kivide ja kändude, aga jäärpäisena möllasin selle kallal ikkagi üksinda edasi. Erinevate kirjatööde tagasiside on olnud üllatavalt hea ja lausa uhkuse sädet hinges sütitav. Lastelavastus „Väike Pii ja kiigelaud“ mängis edasi ja olin saanud kiitust ning palju head kuulda. Aga ma ei olnud rahul! Ma ei olnud õnnelik ega uhke!

3.2.1 Lavastused

Kolmanda aasta teise semestri alguses oli üks huvitavamaid lavastusi hoopis sõna ja häälega. Lavastaja Taago Tubina kuuldemäng “Eestluse elujõust”, mis on Indrek Koffi

traktaat. Ilmus teos 2010. aastal ja näib rõhutatavat, et samad eksistentsiaalsed küsimused meie rahvuspsühholoogiast ja elujõust on päevakorral ka praegu. Stsenarist, lavastaja ja muusikaline kujundaja Taago Tubin. Helirežissöör Külli Tüli. (Koff 2016) Raadioteatris ilmus kuuldemäng 2016 kevadel. Esitasid 11. lend ja Kalju Komissarov. Kui seda ise kuulda saime, oli tõesti tegu väga imelise looga. See kuidas Taago selle kokku pani oli täpselt tekstiga kooskõlas. Kui me lauseid stuudios ükshaaval sisse lugesime ei osanud keegi arvata, et midagi sellist sünnib. Tõesti super kogemus.

Kolmanda aasta lõpus tõin välja monolavastuse. Jon Krakaueri raamatul põhineva loo „Üksindusse“. Selle lavastuse loomine ja väljatoomine oli tõeliselt hariv protsess. Panna kokku meeskond ja lavastada iseennast on igale näitlejahakkatisele kohustuslik ülesanne. Vähemalt mina arvan nii!

Tõin lavastuse välja Viljandi Lennukitehase mustas saalis. Meeskonna olin kokku pannud inimestest, kes olid minu jaoks väga sümpaatsed ja andekat töökad kunstnikud, keda ma väga usaldasin. Kõige erilisem tänu kuulub Pille Kannimäele, kes tegi imelise kunstnikutöö. Visuaalne lahendus oli suurepärane. Muusikalise kujunduse lõi Kärt Anton. Valgustas Jari Matsi ja liikuda aitas Karl Kask. Miks ma nimetan need nimed? Sest tänu neile ma tõestasin endale, et ma suudan olla kunstnik, kes suudab luua lavastuse või teose. Kui ma sain enda monolavastuse tehtud siis ma tundsin, et ega mul siin koolis polegi enam rohkem midagi teha. Monokas oli minu suur unistus, et ma teeks selle ära, sest see oli midagi sellist mille ise välja mõtlesin ja ise lavastas ja ise laval möllasin. Kui see tehtud sai siis ma ei mõelnud kas see kellelegi meeldis, vaid mulle oli oluline taaskord tõestus, et ma saan kõigega hakkama kuhu ma natukenegi enda südant sisse panen.

Üsna pea pärast monolavastuse esikat algasid minu esimese kursuse diplomilavastuse „Inemise igä“ proovid, mille lavastajaks oli Helena Kesonen. Võrumaal tõime välja seto kultuuriloo, mis rääkis headusest ja kurjusest. Aga kõige eredamalt jääb ikkagi meelde kogu protsess, mis ei olnud just kõige meelega kogemus minu jaoks.

Sain suvel natukene raputust ühes liivases laagris, kus pidin grupi inimestega võitlema liival ellujäämise ja eraelulise suhtlemise püsima jäämisel. Seda teemat on hea alustada

iroonilise faktiga, et loen just parasjagu raamatut, mis räägib kuidas edukalt inimestega suhelda. Aga praktikasse ma seda ei võtnud – hoopis vastupidi. Ma olin justkui augustikuus vaikimisvande all. Ma vaikisin kõigest ja eemaldusin kõikidest selles laagris õhku ahminud hingedest. Miks? Sest ma tundsin, et ma olen kasutu, ebavajalik ja mõtetu näitleja, kelle töö on väärtusetu – sellele kusjuures sain kinnitust isegi ühest lavastuse arvustusest. Ja seda lugedes sain ma aru kui tänuväärt on kriitika. Ma sain kinnitust, et sisetunne ei valeta. Ma teadsin, et teen laval sitta ja sain tänu vaataja pilgule sellele ka kinnituse. Kuid ma ei elanud seda valu välja, sest ma ei tahtnud kedagi süüdistada – ma ise olin süüdi! Süüdi, et ei pannud ennast maksma ega kehtestanud ennast kohe.

Miks selline enesekriitika? Sest ma tahan endale sisestada seda tunnet ja meelde jätta, et ma kunagi enam seda viga ei teeks! Ma veel natukene armastan teatrit ja näitlemist, kuid seda on väga vähe alles ning ma usun, et praegu on veel aega selle päästmiseks. Kui kooli astusin tahtsin saada näitlejaks, sest nägin selles väljundit - võimalus muuta maailmat paremaks! Ma tahan maailma külvata headust ja avarat mõtlemist. Ma tahan taas tunda seda tunnet laval, kus ma tean, et panin kellegi saalis mõtlema. See on maagiline tunne - olla kasulik ja kasutada enda lühikest aega siin maailmas väärtuslikult!

Enda jaoks määrasin ma selle perioodi kui "ebaõnnestunud näitleja ja inimene". Ma olin keerulises õhustikus, kus iga hiljaks jäetud sõna tõttu kaotasin kõnevõime ja kulgesin teiste kõnevoolu all, kui pime mutt, kes otsib võimalust päikesevalgust näha. Ma tahtsin mitmel korral kõik välja valada ja kõik persse saata ja öelda, et miks nii ja miks naa, aga ma ei teinud seda, sest ma teadsin, et see on minu enda paat sellel tasasel merel, kus tahtsin tormi tekitada, et ka nemad minu paati tuleks. Aga ma jäin üksi ja ühe üksildasemaks jäin – kuid õnneks oskan ma väga hästi üksi hakkama saada ja mul on palju põnevaid mõtteid mida mõelda! Aga see ei ole asi millest tahan rääkida. Ma tahan rääkida sellest, et mul oli võimalus endast kõik välja öelda, aga ma ei tahtnud teiste tuju rikkuda ja nii muutus kõik selleks et midagi öelda ei saanud ja kõigiga oli suhtlemine rikutud. Ehk aitab sellisest aja raiskamisest!(Ting 08.2016, Päevik) Igatahes oli keeruline suvi ja paraku sügis läks sama keeruliselt edasi.

4 NELJAS KURSUS (2016/2017 õp. - a.)

4.1 Esimene semester. 2016 Sügis/Talv

Tegelikult ma ei tea miks on seda elukutset õppida nii keeruline. Aga olen aru saanud, et kui näitleja tahab omandada oma elukutse tehnika, peab ta valmistuma pikaks ja raskeks tööks; tasuks on kohtumine iseenda individuaalsusega ja õigus luua inspiratsiooni ajal. Vähemalt Mihhail Tšehhov on nii väitnud. Kuid tõepõhi selles on. Kui alguses tundus kõik roosiline ja kaunis, siis pärast õppimist olen ma mõistnud, et sellel erialal ei saa kunagi kerge olema.

Ma olen pettunud teatrikoolis, teatri tegemises ja näitleja ameti läbikukkunud olekus. Eks suuresti on pettumuse tundes peidus ka kadedust ja kibedust täis poisipõnn, kes ei saa esimest korda elus seda mida soovib, vaid peab õlgu kehitades vaatama kuidas teised saavad kõik selle ahvatleva unistuse lihtsalt ja kergelt. Ma olen kaotanud motivatsiooni saada näitlejaks, kuid paradoks on see, et ma naudin laval olemist. Ma tunnen, et ma olen õiges kohas, aga mind närib nägemus, kelleks olen muutumas – seljataga rääkiv, pahur, tujutu, pettunud, väsinud, süsteemi ori ja ükskõikne inimene. Aga ma olen valmis õppima ja arenema. Minu mõte on selles, et ma tahan teha tööd ja olla kasulik. Ma tahan olla keegi, kes muudab enda ümber vähemalt ühe inimese elu paremaks. (Ting 10.2016, Päevik)

Kuidas väljendada maailma peale pettumust, kui tegelikult kõik ei ole halvasti ja kõige olulisem on olemas. Kas pettumus näitleja ametis ja teatris on tegelikult energia raiskamine? Kuid kurb on näha kuidas näitlejat võetakse võrdsena olgu ta nalju tegev huumorivaene kloun või riske võttev akrobaat? Miks siis näitleja on igal pool ühe nimega – nii filmis, seriaalis, teatris, *stand up* tehes, tantsides, improvistasiooni tehes, muusikalis, vorsti reklaamis kui isegi bändi tehes. Koguaeg öeldakse näitleja. Kas näitleja on multitalent? Ei ole! Pettumus peitubki selles, et eesti näitleja on hea siis kui ta on seriaalis mänginud, ja oskab laulda. Mis kuradi kriteerium see on? Ei siin puhul ei räägi ma teatri aastaauhindadest vaid kuidas näitleja rahakoti täitja ja saalis istuja valib neid tükke kus mängiksid reklaamihääd ja kes oskaks teha lihtsaid Juku nalju.

Miks ma nii pettunud olen ja enda arvamuse peal liugu lasen? Sest ma näen kuidas selle mugavuse ja lihtsameelsuse pärast jäävad tõesti säravad ja andekad näitlejad tähelepanuta! Kohati tundub, et teatris käimine on muutunud moeks, mitte vajaduseks. Juhtusin lugema ühte huvitavat tsitaati aastast 1778. Fanny Burney tsitaat teosest „Evelina“: „Lähetate teatrisse, ilma et teaksite, mida seal mängitakse? Jah, üsna sageli. Mul pole aega mängukava uurida. Teatrisse minnakse ju eelkõige sõpradega kohtuma ja tõestama, et oled elus.“(tsitaatide kogumik) Eks see on kaheti mõistetav, aga minu jaoks on teravam see pool, mis annab mõista pigem seda, et teater on asutus, mis sisustab inimese vaba aega. Kuid teater peaks minu meelest olema koht mis harib. Aga ka praeguses ühiskonnas on mingi nihe toimunud. Teater on pigem moeröögatus. Näiteks miks me arvame, et ainult linnateatri tükid on parimad – sellepärast et need on alati välja müüdud? Henrik Kalmet, kes töötas Linnateatris, rääkis sellest samast probleemist, et selline ei tohiks teater olla. Kui lavastus on enne prooviprotsessi välja müüdud ei ole enam elav organism ehk teater. Aga mis saab siis nendest noortest, kes kisuvad endalt tooli alt, et raputada maailma. Need näitlejad, kes vääriskid tähelepanu ja on parimas vormis, aga keegi seda ei tunnusta! Vaid kooli peldikus teineteisele läbi peegli öeldes samal ajal käsi pestes, et "kurat ta on ikka praegu heas vormis ja kui ilusaid rolle teeb" ja seda räägivad omavahel teatritudengid, kes umbes kaks aastat koolis õppides peavad ennast maailma nabaks, „et küll me teeme revolutsiooni teatris ja raputame vaatajaid“. Aga kuidas sa raputad, kui rahval on savi, sest seal ei ole ühtegi telestaari? Ma ei taha enam kunagi kuulda sellist "meelitavat" meelitust pubikult - „olete te küll andekad: laulate ja tantsite samal ajal.“ Kas arstile saaks ka nii öelda? (Ting 11.2016, Päevik) Igatahes on midagi nihkes minu jaoks selles maailmas.

Võib olla oli kogu pettumus ja kirumine seotud hoopis sellega, et olin näitlejana jäänud unarusse. See oleks tõesti kõige õigem sõna tolle perioodi olukorra kirjeldamiseks, sest elus oli mul kõik hästi. Kuid voodisse uneorjusesse vajudes tundsin kaelas seda väikest pinget ja meeldetuletust – näitlemine. Mis sellest siis saab? Väike Pii mängis viimast korda ja kui karupoisi kostüümist välja astusin, tundsin, et tõesti ongi kõik. Ma tunnen puudust väljakutsest! Kadestades vaatan kuidas kõik toimetavad teatrites mingite tükkide kallal ja ekraanil koguvad seda sõltuvust tekitavat kuulsust. Ma olen pettunud! Eelkõige endas, et ma lasin ennast ära taltsutada. Need laused ja sõnapaarid, mis kunagi kõrvu jõudsid, et küll

ma oskan laval hästi mängida ja et olen lausa lavale loodud – need rikuvad ikka ära küll! Õnneks oli tollel perioodil tants minuga ja sain tegeleda kahe tantsuprojektiga. Tants on hoidnud mind kõik need neli aastat vormis ja aktiivsena. Isegi kui näitlemise teel on takistused ja ebameeldivused, siis tantsimine on mind aidanud edasi liikumisega.

Aga miks ma siis pole näitlemisest loobunud ja tagasi tantsumaailma läinud? Seda vastuhakku, võitleja hinge ja edasilükkava jõu allikaid on tulnud erinevatest kohtadest ja kõige kummalisemal viisil ei ole tegu Stanislavski või Pansoga, vaid need "lollid" Hollywoody näitlejad on mind inspireerinud. Kui ma sain teada, et Ben Affleck ja Matt Damon kirjutasid koos umbes 25 aasta vanustena filmi "Good Will Hunting" tekkis mul tahtmine muuta enda eluvanust 10 aastat nooremaks. Nende suureks läbimurdeks saanud film oli ka nende näitlejate alguseks. Filmi tekst, probleem, tunne, hing, lugu... imeline ja kui saad teada, et selle on kirjutanud noored "surad" siis jääb sõnast „imeline“ väheks. Või võtame Heath Ledgeri Jokeri rolli! Ta oli kõigest 27 aastane, kuid Jokeri tegelases oli peidus palju rohkemat – elutarkus ja maailma tunnetus, mida ei peaks teadma 27 aastane nooremees. Või võtame Leonardo DiCaprio, kes kahekümnendates ja näitlejakarjääri alguses oli aktiivne kliimasoojenemise ja maailma heaolu eest seisja ning nüüd tegi dokumentaali, mis oli aus ja valus... Kas nemad ootasid 10 aastat, et tunda läbimurret? Ei nad tegutsesid ja riskisid! Nad kuulasid enda südant ja liikusid unistuste poole. Ma loodan, et minus peitub jõudu ja kirge, et mitte alla anda ja hoida nõõrijupist kinni. Ma tahan, et ma oskaks muuta enda ümbruskonda paremaks – panna inimesi mõtlema ja tundma. Ma tean, et näitlemine ei ole kõige geniaalsem ja vajalikum amet maailmas. Ja samas üsna viimati sain aru ka sellest, et tegelikult on näitlemine kontoritöö. See loodetud vabadus ja loomingulisus puudub – kõik on kuidagi ette määratud, kuid õnneks on valikuid ja varjante. Aga näitlemine ja laval olek on minu keskkond. Minu maailm. Mulle meeldib üks kõrvu jäänud mõte ühest luuletusest, mis rääkis politsei vägivallast mustanahaliste noorte vastu. "Ma tean, et see luuletus ei muuda seda olukorda. See ei takista politseid löömaks seda noort poissi. Kuid ma loodan, et see luuletus jõuab kellegi kõrvu, kes leiab inspiratsiooni ning loob lahenduse vägivalla vastu. See on minu viis võidelda ebaõigluse vastu!"

Praeguses ühiskonnas ja keskkonnas on teater midagi muud minu meelest. Teater on liiga

turvaline. Ma jäin mõtlema, et kuidas praegust teatrit käsitletakse 50 aasta pärast. Mulle tundub, et siis öeldakse selle perioodi kohta "kuidas Eesti teatrid said uue teki". Kuid mille või kelle viga see on? Ma arvan, et viga polegi. Ühiskond on muutunud nii avatuks ja miski ei üllata enam. Ma kogen igapäevaelus palju kirevamaid emotsioone ja näen uudistes palju süngemat vägivalda kui teatris. Ehk mille nimel peaks teater võitlema on küsimus? (Ting 11.2016, Päevik) Selliste murede ja küsimustega algas minu neljas aasta teatrikoolis. Ise olin selleks perioodiks endale kasvatanud juba suhteliselt paksu kasuka ja ei võtnud enam liiga paljusi asju isiklikult. Vähemalt nii ma tahan arvata.

4.1.1 Lavastused

Viimane aasta algas Üllar Saaremäe lavastusega ja ühtlasi 11.lennu diplomilavastus Grigori Gorini teose „Thijl Ulenspiegel“ ainetel Rakvere teatris. Lavastuse proovid algasid tegelikult juba kolmanda aasta kevadel Viljandis, aga see oli pigem sissejuhatus ja mingisuguse skeemi ehitamine, et Rakveres mööduks kogu protsess sisukamalt.

Kuidas seda perioodi siis hinnata. Kui võtta arvesse, et tegu on kõige olulisema kursuse diplomiga siis on minu suhe sellega kahetine. Jällegi on minu arvamus negatiivsema maiguga. Miks? Eks esimene segadust minusse külvanud fakt oli teadmus, miks me peame tegema just sellist materjali. Kellele? Keskaja lugu, kus on palju probleeme, mis justkui ei kõneta tänapäeva. Teiseks ei kujunenud minu jaoks välja stiil. Ei ole siiani aru saanud, mis stiilis see lavastus on või et mis žanri alla seda liigitada. Kohati on täielik korralagedus, kui näen kõrvalt kui erinevalt kursakaaslased lähtuvad karakterite loomises. Mõni mängib väliselt karakterit, keegi aga hoopis Stanislavski psühholoogilist realismi. Minu jaoks ei sobi need kaks kokku. Lisaks ajas segadusse ka igaühe individuaalne säramise soov. Kohati muutusid mingid stseenid sisuliselt segaseks, kuna näitlejad mängisid erinevaid asju olulisteks ja nii ei saanud aru, mis on tegelikult oluline. Aga eks see kõik võib nüüd väita jäi pigem prooviprotsessi. Kui tervik sai valmis siis muutusid ka mingid asjad täpsemaks. Nüüd kus olen saanud seda lavastust ligi pool aastat mängida olen täheldanud, et rahvale tükk meeldib ja võib olla ei saagi näitlejana laval alati aru, et mis rahvale meeldib. Kuigi tükk mind väga ei kõnetanud andis see lavastus ikkagi vaatajale midagi.

Ning see on minule kõige olulisem!

Teine kursuse sisene diplom oli minul Dajana Zagorskaja lavastus „Wonderland“, mis põhineb „Alice imedemaal“, „Pidu katku ajal“ ja näitlejate endi tekstide põhjal kokkukirjutatud lugudest. Isiklikult oli too lavastuse prooviperiood, milleks oli ainult üks kuu, minu jaoks üks produktiivsemaid, arendavamaid ja lõusamaid tegemisi teatrikoolis. Mainisin juba lavastusega „Õnnistatud“, et Dajanaga koostöö on minu jaoks tõesti suurepärase. Mulle väga meeldib kuidas ta töötab ja kuidas ta suhtleb näitlejaga. Lisaks sellele oli materjal väga põnev. Kuna tegu oli tõelise manifestiga teatri suhtes eelkõige siis oli see just õigel ajal minu teele sattunud võimalus. Öelda laval välja isiklik arvamus läbi mingisuguse kaitsva mulli oli võimas kogemus. Ja üldse kogu lavastuse loomise protsess oli tõepoolest väga loominguiline ja täis katsetusi. Oli tunda, et kõik olid kaasas ja tahtsid seda teha. See oli kõige imelisem sünergia!

4.2 Teine semester. 2017 Kevad

Tegelikult on keeruline neljanda aasta teisest semestrist rääkida, kuna see praegu veel käib ja tegelikult on eelnevate lõikudega kõik oluline juba öeldud. Suuri muudatusi pole toimunud. Aga nii on siis minu neli aastat minevikuks muutumas. Kõige imelikum ongi see, et tegelikult pole millegi lõpp paistmas, sest nüüd algab tegelik töö ja elu! „Koolitunnistus ei tähenda midagi— alles elus näitab inimene, mis ta tõepoolest väärt on.“ Karl Ristikivi. (Tsitaatide kogumik)

Tõepoolest alles elus näitab inimene, mis ta väärt on! Mina olen tegelikult jõudnud punkti, kus ma enam kooli niivõrd üle ei tähtsusta. Olen jõudnud arusaamani, et haridussüsteem on aegunud ja kogu kupatus vajaks uut ülesehitust ning seega ei ole ma sellest lõpujoonest nii vaimustuses, sest saan aru, et ma olen koolis ka palju aega raisanud. Raiskamine on halb sõna, aga natuke on nii olnud. Tunnen, et teatri ja kunsti loomise õppimist saaks teha veel paremini. Justkui tahaks öelda nagu vanadel headel aegadel, kuid seda ei tohi! Tuleb liikuda edasi ja jõuda uute süsteemideni, mida ei tohiks kivisse raiuda, vaid mis toetaks omakorda uute sündi.

Aga kui mõelda nendele aastatele, mis seljataha jäävad siis olen ma kõige enam tänulik Kalju Komissarovile ja Oleg Titovile. Tänulik sõpradele ja perele. Ja tegelikult olen tänulik, et sain näitlemist õppida, sest see on avanud minu silmi väga palju! Seega ma ei ütle, kus ma 5 aasta pärast olen ja ei ütle isegi mida ma järgmine nädal teen. Ma ei ütle, kas ma jään näitlemise juurde. Ma ütlen vaid seda, et aeg näitab, mis elul mulle pakkuda on!

4.2.1 Lavastused

Erialased viimased tööd kooliperioodil on puudutanud isiklikult kahte tööd. Üheks nendeks on minu enda esimene lavastuskatsetus. Võtsin ülesandeks proovida lavastamist ning lisasin sellele ülesandele paar takistust: võimalikult väheste proovidega, erinevate inimestega publikule esitada füüsiline-liikumislavastus, mis keskendub loole ja keha ning miimika ekspressiivsetele vormidele. Selle esitamine publikule oli minu enda jaoks kohati teisejärguline. Pigem see oli tänu nendele inimestele, kes lavastuse ellu aitasid viia.

Tõesti oli tegu kogemusega, mida ma nautisin. Tegelikult oli isegi kahetsus, et ma varem midagi ei proovinud. Aga sain lavastamise ära katsetada ja võib olla kunagi tahan ja teen veel. Kuid selle tegemine oli suurepärane kogemus.

Võib öelda, et kõige viimane lavastus kooli perioodilt on minu jaoks ka kõige olulisem, sest lavastuses on minu ülesandeks kanda peategelase rolli. Ringo Ramuli lavastus Anthony Burgessi raamatu „Kellavärgiga apelsin“ ainetel. Mitte peategelase rolli mängimine ei tee lavastust keeruliseks, vaid et elu ja rütm lavastuses on minu kanda. Üleüldiselt on teos ja lugu väga rasked, millega laval hakkama saada. See kuidas ma sellega hakkama saan siia kirjatöösse ei jõua, sest selleks ajaks on see kirjatöö ammu esitatud, kui lavastuse esikas välja tuleb. Kuid tõesti praegun protsess ja Rakveres angaaris proove tehes olen ma põnevil ja täis energiat, et anda endast kõik ning näidata, et ma olen nende nelja aastaga palju õppinud inimesena. Ja tõesti on lavastus keeruline. Seda nii sisuliselt, vaimselt kui füüsiliselt. Lugesin kunagi Mihhail Tšehhovi raamatust „Näitlejatehnika“, et näitleja keha võib olla ta parim sõber ja kõige kurjem vaenlane. Selle lavastuse puhul kehtib see lause nii sisuliselt kui näitlejale. Ma tõesti tunnen pärast pikka proovipäeva füüsilist väsimust, sest lavastus nõuab füüsisest väga palju. Kohati isegi

rohkem kui vaimselt ja mulle meeldib see kogemus. Olla õhtuti mõnusalt väsinud annab järgmiseks päevaks palju motivatsiooni. Tõesti ma loodan, et suudan luua tõeliselt vägeva tegelase, kellele on keeruline kaasa elada, aga kes suudaks vaatajasse endast jälje jätta. Mina igatahes annan endast kõik, et sellele neljale aastale panna vähemalt üks korralik pauguga punkt!

KOKKUVÕTE

Keeruline on kokku võtta konkreetset perioodi enda elust. Olgu selleks üks aasta või siis neli aastat teatrikooli. Kindlasti oli kogu periood täpselt selline nagu pidi olema, sest ilma selleta poleks ma see, kes ma täna olen.

Esimene aasta oli täis eneseületusi, õppimist ja arenemist. Kalju õpetas lavalist olekut ja mis on üldse teater ja näitlemine. Tänu Kaljule hakkasin ma elust aru saama. Ma hakkasin mõistma inimesi ja nende käitumist. Ma hakkasin nägema maailma laiemal pilguga ja ei hinnanud enam inimesi nende välise järgi. Esimese aasta lõpuks oli saanud minust mingisuguse inimese alge, kes suudab ise ka midagi mõelda.

Teine aasta oli rohkem näitlemise periood. Ma hakkasin mõistma tehnikaid ja üleüldist teatri olemust ja milleks seda vaja. Ma kohanesin süsteemiga ja õppisin eriala. Teine aasta oli täis ettearvamatuid olukordi ja kõhklusid. Ma tahtsin loobuda ja midagi uut teha, aga süda ei lubanud.

Kolmas aasta oli pettumise aasta. Ma olin pettunud nii endas, ühiskonnas kui erialas. Ma lootsin rohkemat. Tahtsin areneda ja õppida, aga mulle ei antud võimalust. Ma pidin tegelema ainetega, mis mind ei kõnetanud. Tahtsin areneda näitlejana ja tegutseda, aga vastupidiselt olin tööta. Kuid kolmanda aasta lõpus tehtud monolavastus andis mulle inspiratsiooni ja motivatsiooni kooli lõpuni teha.

Neljas aasta oli töötamise aasta. See on olnud tulevikku vaatamise aasta. Ma olen endale seadnud raja ja tagavaraplaanid. Ma ei karda kooli lõpetada ja ma ei muretse, mis minust saab. Kui minust ei saa näitlejat, siis ei saa. Elu läheb edasi! Aga miks töötamise aasta? Eelkõige sellepärast, et olen tegutsenud, õppinud, teinud võimalikult palju ehk otsinud tööd. Olen suutnud endale leida arendavaid projekte. Ja nendele lisaks tegelenud diplomilavastustega. Tulevik on hägune, aga tuleb tegutseda ja endale ise tööd teha. Seda, kas ma ka pärast kooli just näitlemisega tegelen, ei tea isegi minu ema.

Lõpetuseks tahan tänada kõiki nagu oscarite jagamisel. Eriline kummardus Kaljule!

KASUTATUD KIRJANDUS

Koff, I. 2016. Kuuldemäng „Eestluse elujõust“.

http://raadioteater.err.ee/raadioteater/kuuldemaeng/eestluse_elujoust (13.05.17)

Panso, V. 1965. Töö ja talent näitleja loomingus. Kirjastus „Eesti raamat“ Tallinn.

Ting, T. 2013 - 2015. *Erialapäevik*.

Ting, T. 2013 – 2017. *Päevik*.

Tsitaatide kogumik. *Erinevad tsitaadid teatrist*.

<http://www.tsitaat.com/tsitaadid/teemad/teater> (07.05.17)

Tšehhov, M. 2008. Näitlejatehnikast. Eesti Teatriliit ja Eesti Muusika – ja Teatriakadeemia Lavakunstikool.

SUMMARY

My life in Art tells a story about my studies in University of Tartu Viljandi Culture Academy.

It's weird to tell about my life when there is nothing to talk about. I am young and do not know anything yet and still im writing this to tell you about my life in art. Yes, I'm learning to beacume an actor, but right know it is nothing more than blurr. I am young and still searching for something that would touch me, but it's not right to say that I have found it. It has been a journey! I have seen amazing things, done some crazy plays, seen and met different people. And now, when I am about to graduate, I hope that my journey is still in the beginning.

I think that the past four years of theatre studies in the Viljandi Culture Academy has been an eyeopener. I see myself and the world more honestly. I have done things that I never thought I would do. I am very grateful to all who have teached, raised and developed me in this journey.

This work shows my four year studies of becoming an actor. It has been one crazy and hard road to walk. I have experienced a lot of difficulties but also had some laughters too. It is weird and difficult to write about it, but this story tells you something about me and about my studies.

School is becoming to an end, and I really look forward to see what the future brings. Yes, I am sad, but I really want to live and leave school behind for some time. I do not know if I ever act again, but I hope there would be some acting jobs in my future. But I am grateful for this time, because I found many friends and tools to build amazing life and also this school gave me knowledge about life. I am not affraid the future anymor. I can handle it!

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ **Tanel Ting** _____

(autori nimi)

(sünnikuupäev: 07.12.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

_____ **MINU ELU KUNSTIS** _____,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on

_____ **Holger Rajavee** _____,

(juhendaja nimi)

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 20.05.2017